

Rode draden

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1-1	Aanleiding	5
1-2	Doel en onderzoeksvragen	6
2	Algemeen beeld	7
2-1	Inleiding	7
2-2	Wat heeft het gekost	8
2-3	Wat heeft Rotterdam gedaan?	12
2-4	Wat heeft Rotterdam bereikt?	14
2-5	Wie waren daarbij betrokken?	16
2-6	Wat gaat Rotterdam veranderen?	17
3	Programma's	19
3-1	Inleiding	19
3-2	Programma 'Bestaande stad'	19
3-3	Programma 'Sport en recreatie'	22
3-4	Programma 'Zorg, welzijn en wijkteams'	25
4	Onderzoeksverantwoording	29
	Bijlage Overzicht bijstellingen	31

1 Inleiding

1-1 Aanleiding

De planning- en control (p&c) cyclus is een belangrijk instrument om het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te beheersen. Deze cyclus bestaat in Rotterdam uit: de kaderbrief (voorheen voorjaarsnota), begroting, 1^e- en 2^e herziening, eindejaarsbrief en jaarstukken. Daarin stelt de gemeente plannen vast en rapporteert zij over de uitvoering en resultaten. Hiermee vormt de p&c-cyclus de basis voor een lerende organisatie, die bijstuurt wanneer beleid anders uitpakt dan gepland.

Door in te stemmen met de begroting en jaarstukken geeft de gemeenteraad uitvoering aan zijn budgetrecht. Dit is één van de oudste rechten van de volksvertegenwoordiging: alleen de gemeenteraad heeft de bevoegdheid om geld beschikbaar te stellen aan het college. Verder stelt de raad de kaders door via de begroting de doelen voor de komende jaren te bepalen. Daarnaast is de raad verplicht te voorkomen dat er een meerjarig tekort ontstaat en stuurt hij via de begroting op de verbonden partijen. Tot slot controleert de raad of het college het geld rechtmatig, doeltreffend en doelmatig uitgaf.

Er zijn in Rotterdam zorgen over de omvang en inzichtelijkheid van de p&c-stukken.¹ Sinds 2025 probeert de rekenkamer de gemeenteraad te helpen om informatie uit stukken van de p&c-cyclus te beoordelen. In oktober 2025 schreef de rekenkamer een brief bij de Begroting 2026. Dit rapport bij de Jaarstukken 2025 is daarmee het tweede product binnen deze aanpak. De rekenkamer vult deze aanpak de komende jaren verder in door telkens onderzoek te doen bij de begroting en jaarstukken.

Eén van de bevindingen uit de brief bij de Begroting 2026 is dat de begroting scherper kan toelichten welke concrete acties het college gaat uitvoeren en wat dat extra kost. Verder ziet de rekenkamer mogelijkheden de navolgbaarheid te verbeteren door:

- de informatie bij alle programma's op dezelfde manier te presenteren;
- het verbinden van doelen, prestatie-indicatoren, acties en financiën; en
- het zoveel mogelijk op één plaats weergeven van samenhangende informatie.²

Omdat de jaarstukken een spiegel moeten zijn van de begroting, krijgen deze thema's ook in deze publicatie aandacht.

¹ College van B&W, "Plan van aanpak: begroting en verantwoording leesbaar en begrijpelijk" (Collegebrief, 25bb009495, 16 december 2025). ([link](#))

² Rekenkamer Rotterdam, "Aanpak P&C cyclus: begroting 2026", Gemeenteraad Rotterdam (Rekenkamerbrief, 25bb007660, 21 oktober 2025). ([link](#))

1-2 Doel en onderzoeksvragen

Met de jaarstukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.³ De jaarstukken moeten per programma inzicht geven in vijf w-vragen:

1. Wat heeft het gekost?
2. Wat heeft Rotterdam gedaan?
3. Wie waren daarbij betrokken?
4. Wat heeft Rotterdam bereikt?⁴
5. Wat gaat Rotterdam veranderen?⁵

De raad kan op basis van deze w-vragen beoordelen of het college met het gevoerde beleid zijn doelen heeft bereikt en of dit niet te veel geld heeft gekost.⁶

Aanpak

In dit onderzoek bekijkt de rekenkamer in hoeverre de jaarstukken antwoord geven op deze vragen. Dat doet de rekenkamer door voor het totaalbeeld en drie programma's de beantwoording van de w-vragen te bekijken. Hiervoor zijn programma's geselecteerd die variëren in thema en financiële omvang. De rekenkamer bekijkt de volgende programma's die illustratief zijn voor alle 18 programma's van Rotterdam:

- Bestaande stad;
- Sport en recreatie; en
- Zorg, welzijn en wijkteams.

De verdere onderzoeksverantwoording met toelichting op de onderzoeksmethoden en procedures is te vinden in hoofdstuk 4.

Vragen en aandachtspunten

De rekenkamer velt geen oordeel over de jaarstukken. Wel formuleert zij in hoofdstuk 2 van dit rapport **vragen** en **aandachtspunten**, die de gemeenteraad kunnen helpen de jaarstukken te beoordelen. Sommige onderwerpen roepen inhoudelijke vragen op. De rekenkamer adviseert dan om extra informatie aan het college te vragen. Een aandachtspunt is een onderwerp waarvan de rekenkamer het belang wil benadrukken. Een deel van deze aandachtspunten roept de gemeenteraad op om te beoordelen of de informatievoorziening past bij de informatiebehoefte.

³ Gemeente Verordening financiën Rotterdam 2021, CVDR651733 (2020). ([link](#))

⁴ Deze vier w-vragen stonden ook centraal in de rekenkamerbrief bij de Begroting 2026. Omdat de jaarstukken gericht zijn op verantwoording van het verleden, en niet zoals de begroting op plannen voor de toekomst, staan de w-vragen hier in de verleden tijd geformuleerd.

⁵ Deze vijfde w-vraag vloeit voort uit de Verordening financiën. Daarin heeft de gemeenteraad aanvullend vastgelegd dat de jaarstukken toelichten: welke wijzigingen worden doorgevoerd om niet bereikte doelen en niet gerealiseerde inspanningen alsnog te bereiken/realiseren. Verordening financiën Rotterdam 2021, artikel 6 lid b en c, CVDR651733 (2020). ([link](#))

⁶ Respectievelijk de *doeltreffendheid* en *doelmatigheid* van beleid.

2 Algemeen beeld

2-1 Inleiding

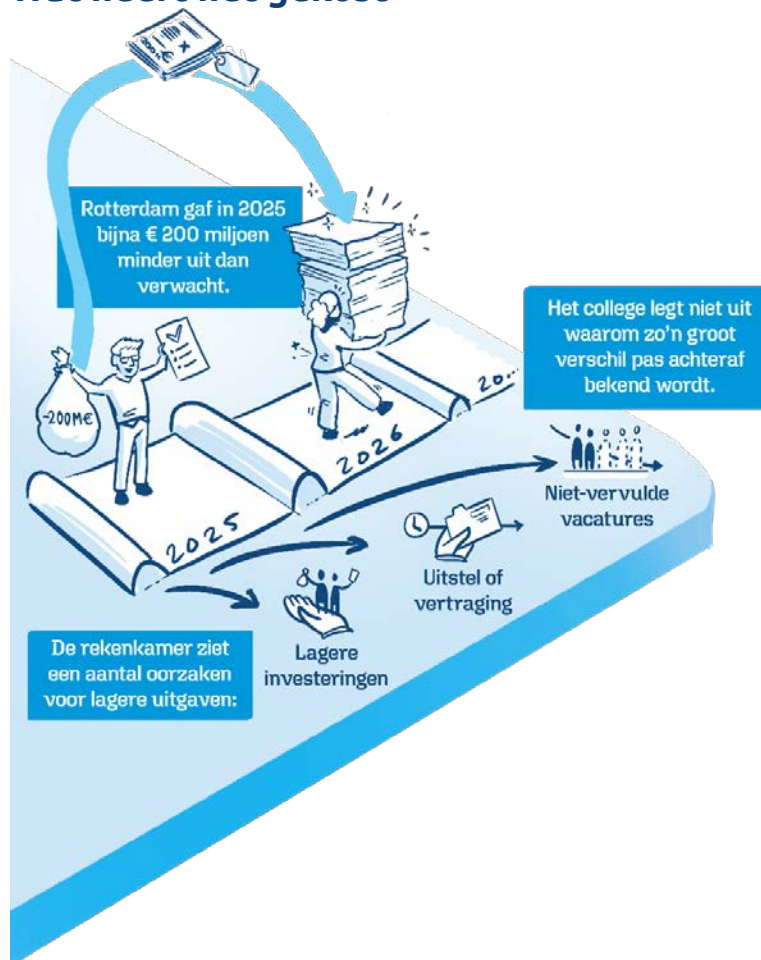
In dit hoofdstuk staan vragen en aandachtspunten bij de jaarstukken 2025. Deze vragen en aandachtspunten zijn gebaseerd op:

- het totaalbeeld in de jaarstukken 2025; en
- de analyses op programmaniveau in hoofdstuk 3 van dit rapport.

Tabel 2-1 Opzet hoofdstuk

Paragraaf	Thema
2-2	Wat heeft het gekost?
2-3	Wat heeft Rotterdam gedaan?
2-4	Wat heeft Rotterdam bereikt?
2-5	Wie waren daarbij betrokken?
2-6	Wat gaat Rotterdam veranderen?

2-2 Wat heeft het gekost

De jaarstukken moeten inzicht geven in het geld dat het college heeft ontvangen en ingezet om de voorgenomen acties en doelen te realiseren. De jaarstukken bevatten drie verschillende overzichten van de baten en lasten uit 2025:

- **Totaalbeeld bij "Voortgang 2025"**: per programma het verschil tussen het gerealiseerde en het bij de eindejaarsbrief verwachte saldo van baten en lasten na reserves.⁷ Deze verschillen worden in de jaarstukken ook wel "bijstelling" of "afwijking" genoemd. In dit rapport hanteert de rekenkamer "bijstelling".
- **Overzicht baten en lasten**: een overzicht van de baten, lasten en reserves naar type, zoals personeelslasten of kapitaallasten.⁸
- **Financiën per programma**: de programma's zelf geven telkens onder "Financiën" een eigen overzicht van de baten en lasten naar type en van de onderliggende bijstellingen in baten, lasten en reserves.

De rekenkamer bekeek de baten en lasten exclusief vennootschapsbelasting (vpb) en reserveringen. De vpb wordt pas op een later moment definitief vastgesteld en laat de rekenkamer daarom buiten beschouwing. De reserves laten zien wat het college opzijzet voor later en hoe geld inzet dat eerder opzij is gezet. De reserves zijn daarmee administratief van aard. De rekenkamer richt zich op de baten en lasten exclusief reserves, omdat deze direct inzicht bieden in de kosten en opbrengsten van de uitvoering van de gemeentelijke programma's.

⁷ College van B&W, *Jaarstukken 2025*, 30 april 2026, p. 4-5. ([link](#)) Nota bene: de hierna volgende bronvermeldingen van de jaarstukken in dit rapport verwijzen met paginanummers naar de pagina's in de pdf-versie en met hyperlinks naar de betreffende pagina op de website.

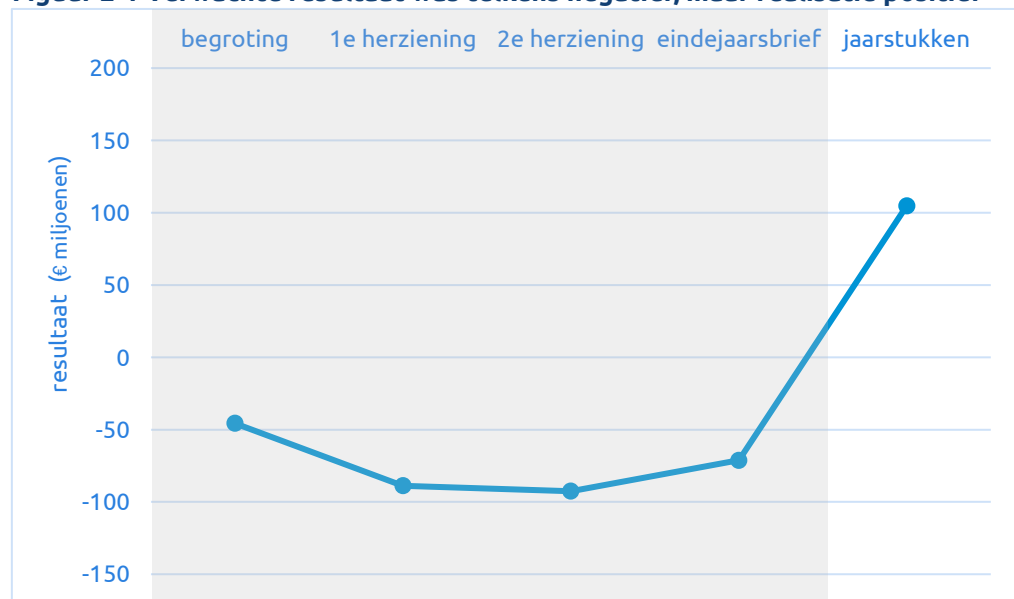
⁸ *Jaarstukken 2025*, p. 882-883. ([link](#))

Rotterdam heeft in 2025 € 191,8 miljoen minder uitgegeven dan eerder werd verwacht.⁹ In de eindejaarsbrief wordt de begroting gewijzigd voor verwachte lastenoverschrijdingen. Na deze gedeeltelijke actualisatie verwachtte het college voor 2025 nog uit te komen op een tekort van € 71,1 miljoen. Deze verwachting is niet uitgekomen. Uiteindelijk had de gemeente voor het eerst sinds 2022 een overschot, namelijk van € 104,8 miljoen. Het verschil tussen verwachting en realisatie komt met name doordat de lasten € 191,8 miljoen lager waren dan bij de eindejaarsbrief werd verwacht. De baten vielen juist € 15,8 miljoen hoger uit.¹⁰ Figuur 2-1 laat zien hoe het verwachte resultaat zich gedurende de p&c-cyclus ontwikkelde.

Vraag: waarom blijkt pas bij de jaarstukken dat de lasten bijna € 200 miljoen lager zijn?

Het college legt niet uit waarom de bijstelling bij de jaarstukken zoveel groter is dan eerdere bijstellingen. De lasten in de jaarstukken vielen € 191,8 miljoen lager uit dan bij de eindejaarsbrief werd verwacht. Het rekeningresultaat viel daarmee € 176,0 miljoen beter uit. Dat is opvallend, want gedurende het jaar werden de lasten juist telkens met minder (en omhoog) bijgesteld, met € 123,7 miljoen bij de eerste herziening, € 90,9 miljoen bij de tweede herziening en € 40,9 miljoen bij de eindejaarsbrief. Figuur 2-2 geeft deze bijstellingen gedurende het jaar weer. Ook op programmaniveau is de bijstelling bij de jaarstukken 2025 geregeld de grootste van alle bijstellingen. In de bijlage is een overzicht te vinden van de omvang van de bijstellingen van baten en lasten per programma per stand.

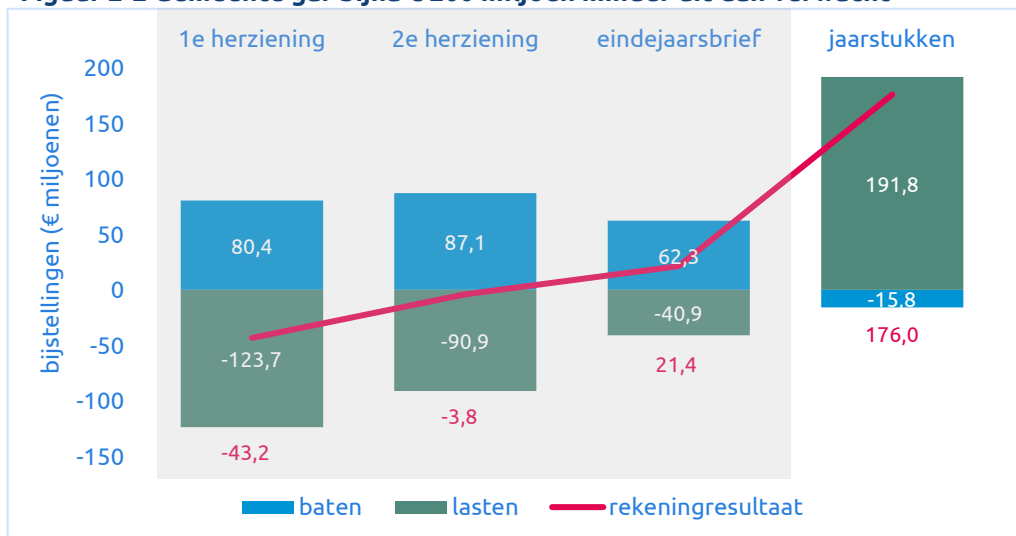
Figuur 2-1 Verwachte resultaat was telkens negatief, maar realisatie positief

Noot: De figuur geeft het saldo van baten en lasten voor vennootschapsbelasting en reserveringen.

⁹ Boekhoudkundige definities maken onderscheid tussen uitgaven en lasten. Deze samenvatting in spreektaal hanteert dat onderscheid niet; minder uitgegeven duidt hier dus op de lagere lasten.

¹⁰ Jaarstukken 2025, p. 883. ([link](#))

Figuur 2-2 Gemeente gaf bijna € 200 miljoen minder uit dan verwacht

Noten: De figuur geeft de bijstellingen van baten, lasten en het resulterende saldo voor vennootschapsbelasting en reserveringen. De richting geeft het effect van bijstellingen op het rekeningresultaat. Lagere baten zijn daarom negatief, lagere lasten juist positief. Bron: 1^e- en 2^e herziening op basis van: Gemeente Rotterdam (Begroting 2026 voor raadsleden, 30 september 2025) ([link](#)). Eindejaarsbrief op basis van berekening rekenkamer. Jaarstukken op basis van: en jaarstukken 2025 ([link](#)).

Het lijkt erop dat het college gedurende het jaar maar beperkt zicht heeft op de uitvoering. Juist gedurende het jaar zou er meer informatie beschikbaar moeten komen over het te verwachten resultaat. Het financiële resultaat wordt dan gedurende het jaar steeds zekerder. De te verwachten bijstellingen worden dan kleiner. De jaarstukken kennen juist een grote bijstelling na afloop van het jaar. Die bijstelling is bovendien omgekeerd aan eerdere bijstellingen: lagere in plaats van hogere baten en lasten. Het lijkt er daarom op dat informatie over de uitvoering in de loop van het jaar maar beperkt bekend is. Een andere verklaring is dat informatie over de uitvoering weldegelijk bekend is, maar onvoldoende in de p&c-cyclus belandt.

Dit heeft gevolgen voor de politieke besluitvorming. Als deze bijstellingen eerder bekend waren geweest, had de gemeenteraad meer keuzeruimte gehad. Zo had de raad prioritering in projecten aan kunnen brengen, als duidelijk was geweest dat een deel uitgesteld zou worden. Of kunnen proberen meevallers anders in te zetten.

Aandachtspunt: beoordeel of er voldoende toelichting op hoofdlijnen is

In het totaalbeeld geeft het college toelichting op programma's met een bijstelling op het saldo na reserveringen groter dan € 10,0 miljoen. Zo'n saldo geeft per programma het verschil tussen baten, lasten en reserveringen. Grote bijstellingen in baten, lasten en reserves kunnen in dit saldo echter tegen elkaar wegvallen. Zulke bijstellingen worden alleen in het betreffende programma toegelicht. Zo ontbreekt in de hoofdlijnen toelichting op de bijstelling van € 16,3 miljoen lagere lasten voor het programma 'Energietransitie'. De reden daarvoor is dat de bijstelling op het saldo € 3,0 miljoen is vanwege lagere baten en reserveringen; ruim onder de gehanteerde grens van € 10,0 miljoen. Hierdoor kan onbedoeld het beeld ontstaan dat de uitvoering volgens plan verloopt, terwijl de uitvoering vertraging oploopt.

Van minder dan een kwart van de lagere lasten wordt in het totaalbeeld uitgelegd waarom deze lager zijn. Tabel 2-2 geeft de in het totaalbeeld benoemde bijstellingen voor baten en lasten. Het college licht € 49 miljoen aan lagere lasten toe, terwijl de lasten € 191,8 miljoen lager waren. Ook wordt € 64 miljoen aan hogere baten toegelicht, terwijl de baten per saldo € 15,8 miljoen lager waren. Oorzaken voor lagere baten worden niet in de hoofdlijnen toegelicht. Dat de lasten € 191,8 miljoen lager zijn, is het resultaat van € 77,9 miljoen hogere en € 269,1 miljoen lagere lasten.¹¹ Van dit totaal aan lagere lasten wordt dus slechts zo'n 22% op hoofdlijnen toegelicht.

Tabel 2-2 In totaalbeeld toegelichte bijstellingen naar baten en lasten	
Lasten:	Baten
<ul style="list-style-type: none"> • € 11 miljoen minder rente door lagere investeringen • € 7 en € 4 miljoen lagere kapitaallasten door vertraging van vastgoedprojecten • € 10 miljoen aan apparaatslasten, die niet aan projecten konden worden doorbelast • € 18 miljoen minder Wmo-zorg geleverd • € 9 miljoen lagere lasten eindafrekening met aanbieders bij wijkteams 	<ul style="list-style-type: none"> • € 35 miljoen hogere baten van het gemeentefonds • € 4 miljoen hogere vergoeding van plasticproducenten • € 7 miljoen hogere huurbaten • € 6 miljoen hogere opbrengsten veiling van brandstofverkooppunten en reclameopbrengsten • € 12 miljoen hogere baten door de SPUK Tijdelijke regeling realisatiestimulans
Totaal: € 49 miljoen lagere lasten € 10 miljoen lagere lasten	Totaal: € 64 miljoen hogere baten

Bron: Jaarstukken 2025, p. 4-5. ([link](#)) Totaal op basis van berekening rekenkamer.

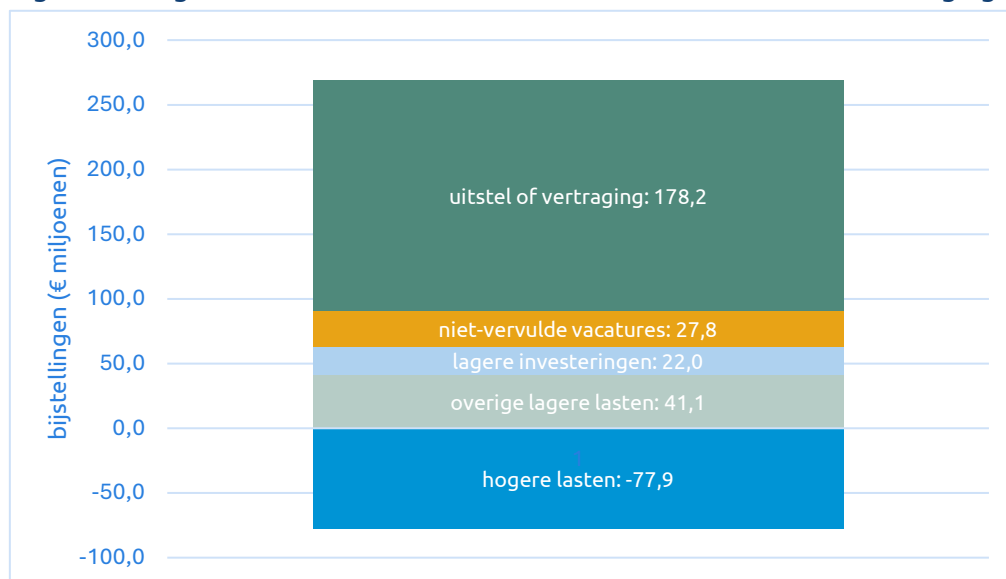
De rekenkamer constateert dat het overgrote deel van de lagere lasten wordt verklaard door uitstel of vertraging. Het college identificeert geen algemene oorzaken voor de lagere lasten. De rekenkamer heeft daarom voor alle programma's de toelichting op bijstellingen geanalyseerd. Daarin worden drie terugkerende oorzaken voor lagere lasten benoemd: uitstel of vertraging, niet-vervulde vacatures en lagere investeringen. De rekenkamer merkt daarbij op dat lagere investeringen neerkomen op uitstel of vertraging, tenzij zulke investeringen definitief worden gestopt. Ook landelijk zijn uitstel of vertraging en niet-vervulde vacatures belangrijke oorzaken zijn voor lager dan begrootte lasten voor gemeenten.¹² Figuur 2-3 laat zien dat verreweg het grootste deel van de lagere lasten wordt verklaard door uitstel of vertraging.¹³

¹¹ Berekening rekenkamer op basis van bijstellingen per programma. Het totaal van deze lastenbijstellingen telt op tot € 191,1 miljoen in plaats van de in het overzicht van baten en lasten vermelde € 191,8 miljoen. Jaarstukken 2025, p. 883. ([link](#))

¹² De Kruijf, J., K. Peters en I. Vanhommerig. "Schipperen tussen crises en ambitie: Over (onvoorspelbare?) meevallers in het decentraal openbaar bestuur". Vereniging van Rekenkamers, Ede: 2025. ([link](#))

¹³ Bij enkele bijstellingen licht het college toe dat een deel is veroorzaakt door uitstel of vertraging, maar niet welk deel. Deze bijstellingen telt de rekenkamer onder 'overige lagere lasten'. De € 178,2 miljoen lagere lasten door uitstel of vertraging is daarmee een onderschatting.

Figuur 2-3 Lagere lasten worden vooral veroorzaakt door uitstel of vertraging

Noot: De figuur geeft het aandeel van verschillende oorzaken voor bijstellingen van de lasten. De getallen geven het effect van bijstellingen op het rekeningresultaat. Lagere lasten zijn daarom positief, hogere lasten juist negatief. Bron: berekening rekenkamer op basis van bijstellingen per programma.

Uitstel en vertraging hebben gevolgen voor de begroting van 2026. Ten eerste lopen de kosten op door inflatie.¹⁴ Hierdoor kan met hetzelfde budget een jaar later minder bereikt worden. Ten tweede heeft de gemeenteraad met de begroting al plannen voor 2026 vastgesteld. De in 2025 uitgestelde plannen stappelen hier bovenop. Het is de vraag of het totaal aan plannen voor 2026 daarmee realistisch is, of dat het college plannen moet bijstellen.

2-3 Wat heeft Rotterdam gedaan?

Verantwoording draait naast financiële verantwoording ook om beleidsverantwoording. Daarom moeten de jaarstukken ook antwoord geven op de vraag ‘wat heeft Rotterdam gedaan’. Het antwoord biedt inzicht in de uitgevoerde acties en hoe deze zich verhouden tot de voorgenomen acties. Reflectie op waarom acties wel of niet zijn uitgevoerd, is daarbij essentieel om te leren.

¹⁴ Het Centraal Planbureau verwacht dat de inflatie voor 2026 uitkomt op 2,3%. De inflatie voor overheidsbestedingen zal naar verwachting hoger zijn. Centraal Planbureau, *Centraal Economisch Plan 2026* (Den Haag, 2026), p. 12. ([link](#))

De jaarstukken:

- Beschrijven het totaalbeeld van de uitgevoerde acties niet.
- Bevatten per programma verschillende subdoelen en bijbehorende acties. Onder “wat hebben we in 2025 gedaan” staat per subdoel een overzicht van de uitgevoerde acties.

Aandachtspunt: is voldoende duidelijk welke acties uitgevoerd zijn?

De jaarstukken bevatten per programma uitgebreide opsommingen van uitgevoerde acties met een hoge mate van detail. De hoofdlijnen geven geen toelichting op de belangrijkste acties van 2025. In de begrotingsprogramma's wordt hier wel uitgebreid bij stilgestaan. De toelichtingen op acties bevatten een hoge mate van detail. Zo wordt bij het programma ‘Zorg, welzijn en wijkteams’ (Zww) de status van individuele panden die vallen onder het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Zorg en IHP Welzijn beschreven. Dit zegt weinig over het algehele beeld van de tientallen panden waaraan gewerkt wordt binnen het IHP Welzijn en Zorg. Daarnaast sneeuwt de hoofdconclusie onder: er zijn bijstellingen van -€ 4,6 miljoen en -€ 3,2 miljoen.¹⁵ Het programma ‘Bestaande stad’ bespreekt op een vergelijkbare manier de verkoopstatus van individuele panden.

Tegelijkertijd zijn andere acties niet concreet beschreven. Zo blijkt uit de toelichting in het programma ‘Bestaande stad’ niet wat het college heeft gedaan om het proces van vergunningverlening efficiënter te maken, behalve het stelsel “verder ontwikkelen”.¹⁶ Andere voorbeelden zijn het “bevorderen van toegankelijke jeugdhulp, passend bij de vraag, en van goede kwaliteit” en “zorgen voor capabele efficiënte hulpverleners” in het programma Zww.¹⁷

Vraag: welke voorgenomen acties zijn niet uitgevoerd en waarom niet?

Het is niet altijd duidelijk hoe de beschreven uitgevoerde acties zich verhouden tot voorgenomen plannen. Het is niet alleen belangrijk om te weten welke acties zijn uitgevoerd. Het moet ook duidelijk zijn hoe uitgevoerde acties zich verhouden tot de eerdere plannen. Is er meer of juist minder gedaan dan voorgenomen? De jaarstukken moeten daarmee een spiegel bieden op de begroting. De toelichting van acties kan op dit punt sterker. Zo schrijft het college bij ‘wat hebben we gedaan’ voor het programma ‘Bestaande stad’ dat er 29.147 zonnepanelen op bezittingen van de gemeente lagen eind 2025.¹⁸ Er staat echter niet wat het voornemen was. En ook in de Begroting 2025 van ‘Bestaande stad’ werd dit plan niet benoemd.¹⁹

Het college licht zelden toe welke acties niet zijn uitgevoerd. De jaarstukken geven antwoord op de vraag ‘wat heeft Rotterdam in 2025 gedaan’. Omdat een vergelijking met de geplande acties (de spiegel van de begroting) ontbreekt, staat het college niet automatisch stil bij wat er uiteindelijk niet is gedaan. Het is onduidelijk of een actie volgens plan verliep, wanneer het college deze niet beschrijft. Het valt de rekenkamer op dat het college zelden toelicht welke acties het niet uitvoerde. Dat is opmerkelijk, omdat de lasten juist veel lager waren en er dus waarschijnlijk veel voorgenomen acties niet zijn uitgevoerd.

¹⁵ Jaarstukken 2025, p. 393-394. ([link](#))

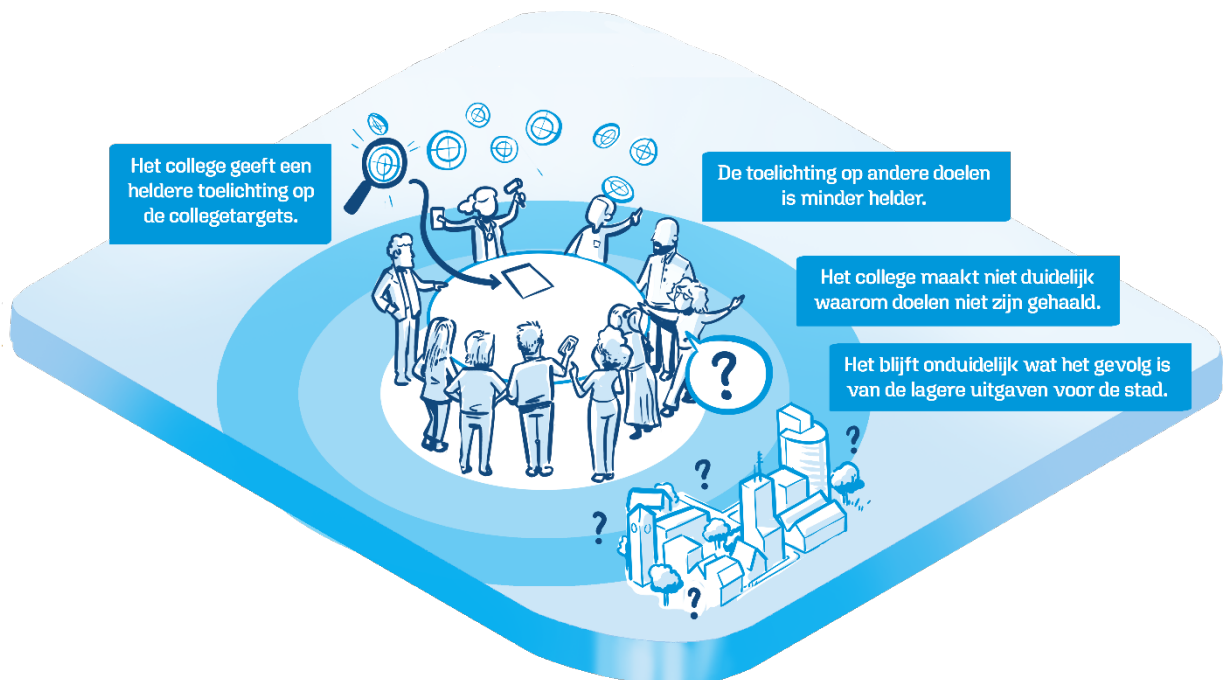
¹⁶ Jaarstukken 2025, p. 98. ([link](#))

¹⁷ Jaarstukken 2025, p. 377. ([link](#))

¹⁸ Jaarstukken 2025, p. 106. ([link](#))

¹⁹ Gemeente Rotterdam, *Begroting 2025 en Tweede Herziening 2024*, 12 november 2024. ([link](#))

2-4 Wat heeft Rotterdam bereikt?

De jaarstukken moeten informatie geven over in hoeverre het college zijn doelen heeft bereikt. Dit is de kern van de verantwoording: is het gelukt beloftes aan de Rotterdammer na te komen? Reflectie op waarom doelen wel of niet bereikt zijn, is essentieel om te leren.

De Jaarstukken 2025 bespreken de doelen op de volgende plekken:

- In het totaalbeeld geeft het college inzicht in de collegetargets. Zowel het voorwoord, de paragraaf 'Voortgang 2025' en de paragraaf 'Collegetargets 2025' bespreken welke collegetargets (bijna) gehaald zijn en welke niet.
- Doelen worden per programma besproken onder "wat hebben we in 2025 bereikt". Indicatoren zijn soms opgenomen onder "hoe meten we dat".

Aandachtspunt: is voldoende duidelijk of doelen bereikt zijn?

Het college geeft een heldere toelichting op de collegetargets. Zowel het voorwoord, de paragraaf 'Voortgang 2025' en de paragraaf 'Collegetargets 2025' bespreken welke collegetargets (bijna) gehaald zijn en welke niet. De eindverantwoording van het college en het rekenkamerrapport over deze collegetargets zijn eerder in de gemeenteraad besproken.

De toelichting op andere doelen is minder helder. De collegetargets omvatten een beperkt deel van de gemeentelijke taken en uitgaven. Deze taken en uitgaven worden beschreven met andere doelen per begrotingsprogramma. De rekenkamer ziet twee punten waar ruimte is voor verbetering: het formuleren van SMART doelen en het beoordelen van het resultaat.

Doelen die geen collegetarget zijn, zijn niet altijd SMART geformuleerd. Het is belangrijk om doelen SMART te maken, zodat duidelijk en meetbaar is wat het college wanneer wil bereiken.²⁰ Alleen als doelen vooraf SMART zijn, kan het college achteraf vaststellen of doelen zijn behaald. In de praktijk gebeurt dit nog niet altijd bij doelen die geen collegetarget zijn. Zo is een doel van het programma Zww om Rotterdammers te ondersteunen in hun *right to cooperate*. Het is niet duidelijk wat dit betekent, wanneer het doel gehaald is en in welk jaar het doel gehaald moet zijn. Een doel in het programma ‘Bestaande stad’ luidt: “Onze Erfgoedagenda heeft als doel het gebouwde en aangelegde erfgoed in stand te houden, te koesteren, te laten inspireren en van betekenis te houden bij de ontwikkeling van de stad.”²¹ Dit doel is niet duidelijk, niet meetbaar en kent geen deadline. De collegetargets laten zien dat SMART-doelen goed mogelijk zijn. De rekenkamer beval daarom al eerder aan andere doelen net zo SMART te formuleren als de collegetargets.²²

Het college geeft niet altijd een oordeel over het resultaat. Een eerste stap om te leren van doelen is om vast te stellen of deze behaald zijn. Pas daarna kan gekeken worden waarom een doel wel of niet behaald is en wat er anders kan om een doel alsnog of op efficiëntere wijze te behalen. Deze oordelen ontbreken soms. Zo heeft het college met het programma ‘Bestaande stad’ het doel om in 2026 75% van het gemeentelijke vastgoed te voorzien van een actueel meerjarenonderhoudsplan. In de jaarstukken staat geen streefwaarde voor 2025 terwijl er wel wordt gerapporteerd over de prestatie.²³ In het programma Zww wordt er gerapporteerd over het jaarlijkse percentage sociale huurwoningen voor opvang, zonder jaarlijkse streefwaarden te vermelden.²⁴

Vraag: waarom zijn doelen wel of niet bereikt?

Het college maakt niet duidelijk waarom doelen niet zijn gehaald. Zo vermeldt het programma ‘Sport en recreatie’ dat het percentage sport-, scouting- en speeltuinverenigingen dat zichzelf als vitaal ziet in 2025 84% was in plaats van de beoogde 85% tot 90%. Het college legt niet uit waarom het niet gelukt is dit doel te behalen.²⁵ Dit terwijl het wel uitlegt waarom het collegetarget van een hogere sportdeelname bijna bereikt is. In het programma ‘Bestaande stad’ licht het college toe dat het maar één in plaats van de voorgenomen vijf gebieden heeft omgezet naar een nieuw omgevingsplan. Het college schrijft dat het wilde leren van de “nieuwe systematiek”, maar beschrijft vervolgens niet wát het heeft geleerd.

Vraag: wat zijn de gevolgen van lagere uitgaven voor Rotterdam?

Het blijft onduidelijk wat het gevolg is van de lagere uitgaven voor de stad. De oorzaak voor lagere lasten is vaak dat het niet gelukt is om geplande investeringen te doen, acties uit te voeren, of om vacatures te vervullen (zie paragraaf 2-2). Het college licht niet toe wat dit betekent voor de Rotterdammer. Zijn bijvoorbeeld door deze lagere lasten minder doelen bereikt? Zo wordt € 17,9 miljoen (6%) minder uitgegeven aan Wmo-arrangementen dan verwacht.²⁶ Het is onduidelijk wat het minder leveren van Wmo-arrangementen betekent voor de doelen die hieraan raken, zoals het doel dat ouderen passende ondersteuning krijgen.

²⁰ SMART staat voor: specifiek, meetbaar, afgestemd, realistisch en tijdgebonden. Zie ook: Algemene Rekenkamer, *Handleiding doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek* (Den Haag, 2023) p. 48. ([link](#))

²¹ Jaarstukken 2025, p. 96. ([link](#))

²² Rekenkamer Rotterdam, *Targets tellen* (Rotterdam: 2026), p. 15. ([link](#))

²³ Jaarstukken 2025, p. 105-106. ([link](#))

²⁴ Jaarstukken 2025, p. 383 ([link](#))

²⁵ Jaarstukken 2025, p. 266. ([link](#))

²⁶ Jaarstukken 2025, p. 397. ([link](#))

2-5 Wie waren daarbij betrokken?

Het college behaalt zijn doelen niet alleen. De jaarstukken moeten daarom ook duidelijk maken wat het aandeel was van andere partijen bij het behalen van deze doelen. Door inzicht te bieden in de door andere partijen uitgevoerde acties en behaalde resultaten kan het college leren wat er goed gaat en wat er beter kan in deze samenwerking.

Aandachtspunt: het college geeft weinig inzicht in de rol van andere partijen

Slechts een deel van de relevante partijen komt systematisch aan bod. Het college geeft per programma een overzicht van de verbonden partijen. Dit zijn partijen waar de gemeente een bestuurlijke en een financiële relatie mee heeft, zoals het Havenbedrijf Rotterdam of de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR). In een enkel geval wordt daarbij niet naar een organisatie, maar naar een akkoord verwezen, bijvoorbeeld het 'Integraal Zorgakkoord'.²⁷ Andere relevante partijen komen niet systematisch aan bod. Zo benoemt het college in het programma 'Sport en recreatie' dat samenwerking binnen en buiten de gemeente nodig is voor de thema's groen, gezond en bewegen.²⁸ Het is onduidelijk welke partijen dit zijn.

Ook van verbonden partijen komen de acties niet systematisch aan bod. Het benoemen van partijen alleen, biedt geen inzicht in de uitgevoerde acties. Ook voor verbonden partijen is de toelichting op de uitgevoerde acties beperkt. Zo benoemt het college bij het programma 'Bestaande stad' zes verbonden partijen. Bij geen van deze partijen beschrijft het college welke bijdrage ze leverden.²⁹ Vier van deze verbonden partijen worden niet door het college genoemd in de toelichting op de acties.

²⁷ Het Integraal Zorgakkoord (IZA) wordt wel benoemd onder verbonden partijen in het programma Zww, maar niet onder de paragraaf 'Verbonden partijen'.

²⁸ Jaarstukken 2025, p. 269. ([link](#))

²⁹ Jaarstukken 2025, p. 120. ([link](#))

Het college legt niet uit wat het resultaat is van samenwerkingen. De volgende vraag is of de uitgevoerde acties ook het gewenste resultaat hebben. Op het resultaat van de acties van andere partijen, of de bijdrage van andere partijen aan de Rotterdamse doelen, reflecteert het college niet. Zo wordt beschreven dat Veilig Thuis subsidie heeft gekregen om wachtlijsten weg te werken en de capaciteit uit te breiden, maar niet of dit is gelukt.

2-6 Wat gaat Rotterdam veranderen?

Het is niet duidelijk wat het college heeft geleerd in 2025. In de jaarstukken ontbreekt reflectie op waarom acties of doelen wel of niet gerealiseerd zijn (paragraaf 2-3 en 2-4). Zonder deze reflectie kan er ook niet geleerd worden. In de paragraaf 'Bedrijfsvoering' benoemt het college weliswaar onderzoeken die de afdeling Concern Auditing in het kader van doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek heeft uitgevoerd. Maar het college legt niet uit welke lessen het hieruit heeft getrokken of hoe deze lessen zich verhouden tot de verantwoording in de jaarstukken.

De nieuwe verordening voor 213a-onderzoeken is niet genoeg om het lerend vermogen voldoende te organiseren. De gemeenteraad heeft begin dit jaar een nieuwe verordening vastgesteld, die aangeeft hoe de gemeente omgaat met doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek. Rotterdam wil jaarlijks één of meer begrotingsprogramma's onderzoeken, een meerjarenprogramma opstellen en er daarbij voor zorgen dat alle begrotingsprogramma's een keer onderzocht worden.³⁰ De rekenkamer benadrukt dat niet is vastgelegd hoe ze aanvullend daarop onderliggende beleidskaders en activiteiten wil evalueren.³¹ Dat is echter wel cruciaal voor het slagen van de 213a-onderzoeken en bovendien passend bij een lerende organisatie. De jaarstukken zijn een logische plek om deze evaluaties samen te brengen en in samenhang met de gerealiseerde kosten, acties en doelen te bespreken.

³⁰ Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid 213a Gemeentewet Rotterdam 2026, CVDR756426 (2026). ([link](#))

³¹ Eerder beval de rekenkamer aan om te bepalen wanneer geëvalueerd moet worden met een helder evaluatiekader en om een dekkende evaluatieagenda op te stellen. Rekenkamer Rotterdam, *Targets tellen – eindbeoordeling*. *Collegetargets 2022-2026* (Rotterdam: 2026), p. 15. ([link](#)); Rekenkamer Rotterdam, *Nog steeds vatbaar: Onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode* (Rotterdam: 2026), p. 21. ([link](#))

Vraag: voor welke bijstellingen moet de begroting van komende jaren worden aangepast?

Bijstellingen kunnen invloed hebben op de begroting voor 2026 en later. De rekenkamer herkent grofweg twee manieren waarop verschillen in 2025 aanleiding kunnen geven tot wijzigingen op de begroting voor 2026 en later. Ten eerste betreft een groot deel van de lagere lasten uitstel of vertraging. De beoogde uitvoering van een groot deel hiervan is in 2026. Ten tweede kunnen nieuwe inzichten uit de resultaten van 2025 aanleiding zijn om de begroting aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld wanneer er aanleiding is te denken dat de werkelijke uitgaven structureel afwijken van de begroting.

Het college kan nog meer leren van bijstellingen met een structurele aard. Wanneer bijstellingen structureel van aard zijn, dient ook de begroting voor komende jaren daarvoor te worden aangepast. Dit gebeurt nog niet consistent. Zo was onder het programma ‘Sport en recreatie’ € 0,5 miljoen begroot voor subsidieaanvragen voor de installatie van ledverlichting op sportvelden. Hier is geen gebruik van gemaakt, omdat in voorgaande jaren al aanvragen zijn gedaan.³² Maar voor 2026 is er wederom € 0,5 miljoen beschikbaar.³³

Het college legt nog niet uit of er in 2026 opnieuw uitstel en vertraging te verwachten valt. Ook de omvang van uitstel en vertraging in 2025 kan reden zijn om de begroting voor 2026 aan te passen. Immers, als de beoogde opgave voor 2025 te ambitieus was, is de beoogde opgave voor 2026 dat wellicht ook. Helemaal als er in 2026 ook nog een inhaalslag bovenop komt.

Vraag: wat gaat het college in 2026 doen om de doelen alsnog te bereiken?

Het college legt soms uit wat het in 2026 anders gaat doen om de acties alsnog te realiseren. Volgens de Verordening financiën dienen de jaarstukken toe te lichten wat er gedaan wordt om acties en doelen alsnog te realiseren. Soms legt het college inderdaad uit wat het in 2026 wil gaan doen om acties alsnog uit te voeren. Bijvoorbeeld in het programma Zww wat het in 2026 anders gaat doen op het gebied van maatschappelijke opvang na onderuitputting in 2025.³⁴

Maar voor doelen ontbreekt deze toelichting. Zo verkocht het college in 2024 en 2025 minder gemeentelijk vastgoed dan gepland.³⁵ Het college beschrijft niet wat het in 2026 anders gaat doen om de doelen alsnog te behalen. Het college beschrijft wel dat de doelstelling door externe factoren niet behaald is.³⁶ Dat kan aanleiding zijn om het doel aan te passen naar een doelstelling waar het college zelf meer invloed op heeft.

³² Jaarstukken 2025, p. 275. ([link](#))

³³ Subsidieregeling investeringssubsidies breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen 2024, CVDR722068 (2024), artikel 2.5. ([link](#))

³⁴ Jaarstukken 2025, p. 398. ([link](#))

³⁵ Jaarstukken 2025, p. 105-106 ([link](#)); Gemeente Rotterdam, *Jaarstukken 2024*, 30 april 2025. ([link](#))

³⁶ Jaarstukken 2025, p. 113. ([link](#))

3 Programma's

3-1 Inleiding

Dit hoofdstuk bespreekt aan de hand van de vijf w-vragen de toelichting in de jaarstukken op de drie onderzochte programma's.

Tabel 2-1 Opzet hoofdstuk

Paragraaf	Thema
3-2	Programma 'Bestaande stad'
3-3	Programma 'Sport en recreatie'
3-4	Programma 'Zorg, welzijn en wijkteams'

3-2 Programma 'Bestaande stad'

3-2-1 Wat heeft het gekost?

Het saldo van het programma 'Bestaande stad' viel € 29,2 miljoen hoger uit. Binnen dit saldo zijn de baten € 37,6 miljoen (31,9%) hoger dan eerder ingeschat en de lasten € 8,4 miljoen (5,0%) hoger uitgevallen.³⁷ Daarnaast valt op dat er € 6,3 miljoen meer is uitgegeven aan inhuur dan begroot, terwijl de personeelskosten € 6,9 miljoen lager waren.³⁸

De jaarstukken maken grotendeels duidelijk wat er in 2025 meer kostte dan verwacht, maar niet wat er minder is gedaan. Zo blijken de kapitaallasten van het programma € 6,7 miljoen minder te zijn toegenomen dan begroot. Het college licht echter niet toe hoeveel (en welke) investeringen niet zijn gedaan in 2025. Verder gaf het college bijna € 1,4 miljoen minder uit dan gepland voor het onderdeel 'Goed huren en verhuren'.³⁹ Het college legt wel uit dat er minder activiteiten zijn uitgevoerd, maar maakt niet duidelijk welke dat zijn.⁴⁰

Er zijn inconsistenties in de wijze waarop het college over bijstellingen rapporteert. Zo zijn onder de post 'diverse afwijkingen' bijstellingen beschreven die groter zijn dan sommige posten waarover apart wordt gerapporteerd, zoals een onderbesteding van € 1,3 miljoen. Dat terwijl met 'Toezicht en handhaving' een aparte post is opgenomen voor een onderbesteding van € 0,1 miljoen (en hogere baten van € 1,4 miljoen). Ook tellen de bedragen in de toelichting bij de post 'diverse afwijkingen' niet op tot het bedrag in de tabel. De bijstelling van het saldo is in de tabel lager (-€ 0,8 miljoen) dan de bijstelling in de toelichting (-€ 1,3 miljoen).⁴¹

³⁷ Percentages op basis van berekening rekenkamer: 37.644 / 117.963 en 8.449 / 169.685.

³⁸ Jaarstukken 2025, p. 111 ([link](#))

³⁹ Jaarstukken 2025, p. 112 ([link](#))

⁴⁰ Jaarstukken 2025, p. 102-103 ([link](#)) en 114. ([link](#))

⁴¹ Jaarstukken 2025, p. 112 en 114. ([link](#))

3-2-2 Wat heeft Rotterdam gedaan?

Het is niet altijd duidelijk welke concrete acties het college in 2025 uitvoerde. Een voorbeeld is de toelichting op het doel om bouwvergunningen efficiënter te verlenen. Deze toelichting beschrijft dat het college landelijk een “belangrijke klankbord-partner” is. En stelt als actie: “de gemeente ondersteunt en begeleidt initiatiefnemers in het proces om Rotterdam zo verder te laten ontwikkelen.”⁴² Het is op basis van deze toelichting niet duidelijk wat de gemeente in 2025 precies heeft gedaan om initiatiefnemers te ondersteunen en begeleiden. Een ander voorbeeld is de rapportage over toekomstbestendige woningvoorraad. Met driemaal exact dezelfde alinea schrijft het college dat “er is gewerkt aan de leeraanpakken” om woningen toekomstbestendig te maken.⁴³ Hieruit blijkt niet wat er in 2025 concreet is gedaan. Tot slot noemt het college soms acties uit 2024 die niet relevant zijn.⁴⁴

De jaarstukken maken niet altijd duidelijk hoe acties zich verhouden tot voornemens. Een voorbeeld is het plaatsen van zonnepanelen. Het college schrijft dat er eind 2025 29.147 zonnepanelen op bezittingen van de gemeente lagen. Dit specifieke doel stond niet in de voorgenomen acties voor 2025 in de jaarstukken en ook niet in de begroting voor 2025.⁴⁵ Daarnaast maakt het college niet duidelijk hoeveel van die zonnepanelen in 2025 zijn geplaatst.⁴⁶ Een ander voorbeeld is het programma ‘Steigers op Zuid’. Het college beschrijft de vorderingen daarvan in de jaarstukken. Het wordt uit de jaarstukken niet duidelijk wat het oorspronkelijke plan ‘Steigers op Zuid’ was.⁴⁷ De tweede herziening van 2025 beschrijft wel hoe de actie ‘Steigers op Zuid’ zich verhoudt tot de voornemens.⁴⁸

Het college rapporteert niet consequent over alle voorgenomen acties, waardoor onduidelijk is of deze zijn uitgevoerd. Een voorbeeld is het aanpakken van misstanden op de particuliere verhuurmarkt. Eén van de voorgenomen plannen was om 12 controles uit te voeren in zes wijken. Het college licht niet toe of dit is bereikt (en wat de resultaten zijn). Een ander voorbeeld is het voornemen om een breder woningaanbod te creëren door eigenaren te begeleiden in acht wijken. Het college rapporteert niet wat er is gedaan om mensen (niet-financieel) te ondersteunen en of er daadwerkelijk een breder woningaanbod is gecreëerd.⁴⁹

Teveel detail leidt af van de kern. Zo wordt in de toelichting op de verkoop van gemeentelijk vastgoed per pand de status toegelicht. Deze toelichting overschaduwde de kern: er zijn tien objecten minder verkocht dan gepland.⁵⁰ Ook de toelichting van het college op het doel om delen van Rotterdam om te zetten naar een nieuw omgevingsplan bevat veel detail, bijvoorbeeld over de systematiek onder de Omgevingswet. Daardoor is niet direct helder is wat er bereikt is: in 2025 heeft het college één deelgebied omgezet, in plaats van de voorgenomen vijf.⁵¹

⁴² Jaarstukken 2025, p. 98-99. ([link](#))

⁴³ Jaarstukken 2025, p. 103-104. ([link](#))

⁴⁴ Bijvoorbeeld onder ‘Bewaken ruimtelijke kwaliteit’: Jaarstukken 2025, p. 98 ([link](#)) en ‘Integrale huisvestingsplannen (IHP’s) en verduurzaming’: Jaarstukken 2025, p. 105. ([link](#))

⁴⁵ Jaarstukken 2025, p. 105 ([link](#)); Gemeente Rotterdam, *Begroting 2025 en tweede herziening 2024*, 12 november 2024. ([link](#)).

⁴⁶ Jaarstukken 2025, p. 105-106 ([link](#)) en p. 114. ([link](#))

⁴⁷ Jaarstukken 2025, p. 100, 102. ([link](#))

⁴⁸ Gemeente Rotterdam, *Begroting 2026 en tweede herziening 2025*, 13 november 2025. ([link](#))

⁴⁹ Jaarstukken 2025, p. 100-101. ([link](#))

⁵⁰ Jaarstukken 2025, p. 106. ([link](#))

⁵¹ Jaarstukken 2025, p. 98-99. ([link](#))

3-2-3 Wat heeft Rotterdam bereikt?

Doelen zijn niet SMART geformuleerd. Een voorbeeld van een niet-SMART doel is: “Onze Erfgoedagenda heeft als doel het gebouwde en aangelegde erfgoed in stand te houden, te koesteren, te laten inspireren en van betekenis te houden bij de ontwikkeling van de stad.”⁵² Dit doel is niet duidelijk, niet meetbaar en kent geen deadline.

Daarnaast ontbreken doelen soms, waardoor onduidelijk is of de resultaten voldoende zijn. Zo voerde het college een onderzoek uit naar de tevredenheid van huurders. Hier was geen initiële doelstelling voor in de jaarstukken. De huurders gaven de gemeente gemiddeld een 6,6 voor haar dienstverlening. Het college gaf geen oordeel over dit cijfer, waardoor het onduidelijk is of het college tevreden is met dit resultaat.⁵³ Een ander voorbeeld is de aanpak van misstanden op de particuliere verhuurmarkt. Het college beschrijft verschillende resultaten, zoals het aantal meldingen bij een meldpunt, het aantal bezoekers van een gemeentewebsite, het aantal gevallen van te hoge huur en bij hoeveel adressen in Carnisse een te hoge huur wordt betaald.⁵⁴ Uit de toelichting blijkt niet of er (en zo ja welke) doelen bij deze cijfers horen.

Prestatie-indicatoren en jaarlijkse streefwaarden ontbreken. Zo ontbreken in de jaarstukken prestatie-indicatoren bij doelen voor ‘instandhouden erfgoed’, ‘vergunningverlening’ en ‘bewaken ruimtelijke kwaliteit’.⁵⁵ Ook ontbreekt soms een jaarlijkse streefwaarde. Zo heeft het college het doel om in 2026 75% van het gemeentelijke vastgoed te voorzien van een actueel meerjarenonderhoudsplan. In de jaarstukken staat geen streefwaarde voor 2025 terwijl er wel wordt gerapporteerd over de prestatie in 2025.⁵⁶ Het is daarmee onduidelijk of het college op de goede weg is.

Als indicatoren wel benoemd worden, staan deze niet consequent in de overzichtstabel ‘Hoe meten we dat?’ Het is niet duidelijk waarom sommige indicatoren wel en andere niet in de tabel staan. Bijvoorbeeld cijfers over de afhandeling van meldingen bij Meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag of over huurverlaging naar aanleiding van handhaving komen niet terug in de tabel, net als de rapportage over afhandeling van meldingen over de woningvoorraad.⁵⁷

3-2-4 Wie waren daarbij betrokken?

De jaarstukken bieden weinig inzicht in de rol van verbonden partijen bij het bereiken van de doelen van het programma ‘Bestaande stad’. Het college benoemt zes verbonden partijen, waaronder de bibliotheek en het Havenbedrijf Rotterdam. Bij geen van deze partijen beschrijft het college welke bijdrage ze leverden.⁵⁸

⁵² Jaarstukken 2025, p. 96. ([link](#))

⁵³ Jaarstukken 2025, p. 106. ([link](#))

⁵⁴ Jaarstukken 2025, p. 102-103. ([link](#))

⁵⁵ Jaarstukken 2025, p. 96 en 98. ([link](#))

⁵⁶ Jaarstukken 2025, p. 105-106. ([link](#))

⁵⁷ Jaarstukken 2025, p. 102 en 104. ([link](#))

⁵⁸ Jaarstukken 2025, p. 120. ([link](#))

Andere betrokken partijen noemt het college niet of ad hoc. Bijvoorbeeld bij vergunningverlening schrijft het college samen te werken met “de betrokken partijen”; het wordt niet duidelijk wie de partijen zijn of wat ze hebben gedaan om de doelen te bereiken.⁵⁹ Waar betrokken partijen wel worden genoemd, beschrijft het college niet wat de bijdrage was. Het college werkte bijvoorbeeld samen met stichting ‘Je Goed Recht’, maar een toelichting hierop ontbreekt.⁶⁰

3-2-5 Wat gaat Rotterdam veranderen?

Het college reflecteert niet op wat er is geleerd van het nastreven van doelen. Hoewel het soms aanwijst waarom doelen niet zijn gehaald, ontbreekt er een reflectie op wat er door het werken aan de doelen is geleerd en waarom doelen wel of niet zijn gehaald. Bijvoorbeeld, het college licht toe waarom het in 2025 niet is gelukt om het aantal geplande gemeentelijke panden te verkopen. Het gaat echter niet in op wat het hiervan heeft geleerd.⁶¹ Een ander voorbeeld is de toelichting op waarom het college maar één in plaats van de voorgenomen vijf gebieden heeft omgezet naar een nieuw omgevingsplan. Het college schrijft dat het wilde leren van de “nieuwe systematiek”, maar beschrijft niet wát het vervolgens heeft geleerd.⁶²

Het is onduidelijk wat het college in 2026 (anders) gaat doen om de doelen dan wel te halen. Zo viel de opbrengst van verhuur € 7,2 miljoen hoger uit dan begroot. Eén van de oorzaken is indexering.⁶³ Het college licht niet toe in hoeverre deze indexatie te voorzien was en hoe het daar in de toekomst beter rekening mee kan houden.

3-3 Programma ‘Sport en recreatie’

3-3-1 Wat heeft het gekost?

Het college licht de lagere lasten helder toe, maar niet de lagere investeringen. De programmalasten voor ‘Sport en recreatie’ vallen € 2,3 miljoen (2,5%) lager uit.⁶⁴ De lagere lasten licht het college toe. Zo legt het college uit dat de lasten van het 010 Fit ‘R programma lager uitvielen omdat het programma in de opstartfase zit.⁶⁵ Waar investeringen lager uitvallen dan begroot, ontbreekt in het programma een toelichting op de oorzaak hiervan en op de vraag welke activiteiten de gemeente minder of niet heeft uitgevoerd. Zo was er een raming van € 24,2 miljoen voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP) die in 2025 werd vastgesteld. Het college heeft daarvan slechts € 9,2 miljoen besteed.⁶⁶ Ze legt in de paragraaf investeringen uitdat € 15,0 miljoen niet is besteed vanwege vertragingen. In het programma ‘Sport en recreatie’ daar niet naar deze toelichting verwezen.

⁵⁹ Jaarstukken 2025, p. 99. ([link](#))

⁶⁰ Jaarstukken 2025, p. 103 ([link](#))

⁶¹ Jaarstukken 2025, p. 106. ([link](#))

⁶² Jaarstukken 2025, p. 99. ([link](#))

⁶³ Jaarstukken 2025, p. 114. ([link](#))

⁶⁴ Percentage op basis van berekening rekenkamer: -2.281 / 90.569.

⁶⁵ Jaarstukken 2025, p. 275. ([link](#))

⁶⁶ Jaarstukken 2025, p. 273. ([link](#))

3-3-2 Wat heeft Rotterdam gedaan?

De jaarstukken maken niet altijd duidelijk hoe acties zich verhouden tot voornemens. De jaarstukken vermelden activiteiten die in 2025 uitgevoerd zijn. Zo vermeldt het college onder de doelstelling ‘Stimuleren sport en beweging’: de Urban Sports-programmering en het Straatfonds.⁶⁷ Het college licht niet toe hoe deze activiteiten zich verhouden tot de voorgenomen acties voor 2025. Hetzelfde ziet de rekenkamer bij de doelstelling ‘laagdrempelige natuureducatie’. Daaronder vermelden de jaarstukken dat de 14 educatieve tuinen in Rotterdam bijna 180.000 bezoekers kregen.⁶⁸ Hoe dat resultaat zich verhoudt tot de voorgenomen acties of welke acties aan dit resultaat hebben bijgedragen is onduidelijk.

Het college rapporteert niet consequent over alle voorgenomen acties, waardoor onduidelijk is of deze zijn uitgevoerd In de jaarstukken staat onder de doelstelling ‘Stimuleren sport en beweging’ bijvoorbeeld het voornemen om een onderzoek te doen naar de sportdeelname onder kinderen.⁶⁹ Dit onderzoek zou de basis moeten vormen voor pilots die in 2026 worden uitgevoerd. Het is onduidelijk of dit onderzoek in 2025 is uitgevoerd en wat ervan is geleerd voor 2026. Ook nam de gemeente zich in het kader van doelstelling ‘Goede sportaccommodaties’ voor om het sportcomplex aan de Folkert Elsingastraat te herontwikkelen.⁷⁰ Uit de jaarstukken blijkt dat de gereserveerde € 0,7 miljoen niet ingezet is.⁷¹ Het college legt niet uit of dat ook betekent dat deze actie niet is uitgevoerd, en als dit het geval is, waarom niet.

3-3-3 Wat heeft Rotterdam bereikt?

Doelen zijn niet SMART geformuleerd. Een voorbeeld hiervan is het voornemen om “de sterke topsportpositie van Rotterdam verzilveren voor de stad op sportief, economisch, toeristisch en maatschappelijk vlak.”⁷² Het is onduidelijk wat er onder ‘verzilveren’ wordt verstaan en wanneer dit doel behaald is. Ook is dit doel niet met indicatoren meetbaar en navolgbaar gemaakt. Het gevolg is dat de jaarstukken wel beschrijven welke acties zijn uitgevoerd, maar niet of het doel bereikt is.

Het college licht niet toe waarom doelen wel of niet gehaald zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor het percentage sport-, scouting- en speeltuinverenigingen dat zichzelf als vitaal ziet. Dat percentage is licht gedaald ten opzichte van 2024. Het doel was om 85% tot 90% te behalen, maar slechts 84% van de verenigingen ziet zichzelf in 2025 als vitaal. Hoewel er wordt aangegeven op welke thema’s de verenigingen hun vitaliteit zien afnemen, wordt er niet verklaard waarom het niet gelukt is het doel te behalen.⁷³

⁶⁷ Jaarstukken 2025, p. 262-263. ([link](#))

⁶⁸ Jaarstukken 2025, p. 271. ([link](#))

⁶⁹ Jaarstukken 2025, p. 261. ([link](#))

⁷⁰ Jaarstukken 2025, p. 268. ([link](#))

⁷¹ Jaarstukken 2025, p. 277. ([link](#))

⁷² Jaarstukken 2025, p. 264. ([link](#))

⁷³ Jaarstukken 2025, p. 266. ([link](#))

3-3-4 Wie waren daarbij betrokken?

De jaarstukken bieden weinig inzicht in de rol van verbonden partijen bij het bereiken van de doelen. Het college benoemt twee verbonden partijen: Sportbedrijf Rotterdam en Stichting Natuurstad Rotterdam.⁷⁴ Beide verbonden partijen worden door het college genoemd in de toelichting op de acties. Inzicht in de wijze waarop hun activiteiten hebben bijgedragen aan de realisatie van de doelen van het college ontbreekt echter. Een voorbeeld is de rol van verbonden partij Sportbedrijf. Volgens de jaarstukken hebben zij nieuwe trainingen voor sportaanbieders in de stad ontwikkeld.⁷⁵ Het college licht niet toe hoe deze activiteit bijdraagt aan het doel 'Stimuleren sport en bewegen'.

Andere betrokken partijen benoemt het college ad hoc. De jaarstukken verwijzen ook naar partnerschappen en samenwerkingen met andere partijen. Deze worden echter niet systematisch benoemd. Zo is rondom de thema's groen, gezond en bewegen, samenwerking binnen en buiten de gemeente nodig, stellen de jaarstukken.⁷⁶ Het is daarbij onduidelijk om welke partners dit precies gaat, welke taken zij moeten uitvoeren en hoe de samenwerking verloopt.

3-3-5 Wat gaat Rotterdam veranderen?

Het college reflecteert weinig op wat er is geleerd van het nastreven van doelen. Een voorbeeld is het percentage vitale verenigingen, dat in 2025 niet het beoogde niveau heeft bereikt. Het percentage vitale verenigingen is gedaald van 86% in 2024 naar 84% in 2025.⁷⁷ De jaarstukken benoemen juist veel acties om dit doel wel te behalen. Het college geeft geen verklaring voor deze daling of de relatie met de uitgevoerde acties. Zo blijft onduidelijk welk effect bijvoorbeeld de nieuwe zoektool voor fondsen en subsidies heeft gehad. Het college vermeldt bovendien niet wat het in 2026 gaat doen om de doelstelling alsnog te behalen.

Het is onduidelijk wat het college voor 2026 leert van bijstellingen in 2025. In 2025 was er bijvoorbeeld € 0,5 miljoen begroot voor subsidieaanvragen voor de installatie van ledverlichting op sportvelden, afkomstig uit een landelijke subsidieregeling. Er is geen gebruik van gemaakt, omdat in voorgaande jaren al aanvragen zijn gedaan.⁷⁸ Voor 2026 is er wederom € 0,5 miljoen beschikbaar.⁷⁹ Het wordt uit de jaarstukken niet duidelijk waarom dit bedrag voor 2026 nog steeds nodig wordt geacht.

⁷⁴ Jaarstukken 2025, p. 279. ([link](#))

⁷⁵ Jaarstukken 2025, p. 263. ([link](#))

⁷⁶ Jaarstukken 2025, p. 269. ([link](#))

⁷⁷ Jaarstukken 2025, p. 266. ([link](#))

⁷⁸ Jaarstukken 2025, p. 275. ([link](#))

⁷⁹ Subsidieregeling investeringsubsidies breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen 2024, CVDR722068 (2024), artikel 2.5. ([link](#))

3-4 Programma 'Zorg, welzijn en wijkteams'

3-4-1 Wat heeft het gekost?

De bijstellingen bij programma Zww zijn substantieel. De programmalasten zijn met € 111,0 miljoen (9,8%) naar beneden bijgesteld.⁸⁰ Ook zijn baten (exclusief reserves) € 62,5 miljoen (31,8%) lager dan eerder ingeschat.⁸¹

De toelichting bij de grootste bijstelling van € 39,8 miljoen lagere baten en lasten is niet duidelijk. In de toelichting staat dat deze *lagere* baat voortkomt uit *aanvullende* middelen van het Rijk ('hervormingsagenda Jeugd').⁸² Uit de jaarstukken wordt niet duidelijk welke onderdelen worden aangepast, waarom dat gebeurt en op welke manier.

Bijstellingen door verschuivingen zijn moeilijk navolgbaar. Zo wordt een tegenvaller van € 8,3 miljoen bij 'jeugdhulp lokaal' verklaard door verschuivingen van regionale naar lokale jeugdhulp.⁸³ Maar er is geen vergelijkbare meevaller bij 'jeugdhulp regionaal' beschreven. Wel wordt er een tegenvaller van € 4,1 miljoen bij 'jeugdhulp regionaal' beschreven. Uit de toelichting blijkt niet of en hoe er ook minder regionale jeugdhulp is geleverd. Een ander voorbeeld is de € 4,8 miljoen lagere kosten van het persoonsgebonden budget (pgb). Die lagere kosten worden verklaard door verschuivingen van kosten van het pgb naar 'zorg in natura'. Een hogere kostenpost voor 'zorg in natura' ontbreekt in de toelichting.⁸⁴

De vorm van de toelichting op bijstellingen is anders dan bij andere programma's. Twee zaken zijn in het programma Zww anders opgenomen dan in andere programma's. Ten eerste: bijstellingen van minder dan € 5,0 miljoen zijn bij Zww niet altijd toegelicht, terwijl dat bij andere programma's wel gedaan wordt. Zo worden bijstellingen op het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor Zorg en IHP Welzijn van respectievelijk -€ 4,6 miljoen en -€ 3,2 miljoen benoemd, maar niet toegelicht in het programma.⁸⁵ Overigens worden deze bijstellingen wel toegelicht in de paragraaf Investerings. In het programma Zww wordt bij de bijstellingen niet naar de paragraaf Investerings verwezen. Ten tweede bevatten de rijen in de overzichtstabel meerdere bijstellingen. In andere programma's bevat elke rij van de overzichtstabel één bijstelling.

3-4-2 Wat heeft Rotterdam gedaan?

Het is niet altijd duidelijk welke concrete acties het college uitvoerde. Zo worden in de jaarstukken de volgende acties beschreven: het "bevorderen van toegankelijke jeugdhulp, passend bij de vraag, en van goede kwaliteit", "zorgen voor capabele efficiënte hulpverleners"⁸⁶ en "ingezet op de bewezen effectieve interventie DemenTalent."⁸⁷ Op basis van de beschrijving is het niet duidelijk wat er in 2025 concreet gedaan is.

⁸⁰ Jaarstukken 2025, p. 396. ([link](#)) Percentage op basis van berekening rekenkamer: -110.954 / 1.137.835.

⁸¹ Jaarstukken 2025, p. 396. ([link](#)). Percentage op basis van berekening rekenkamer: -62.521 / 196.654.

⁸² Jaarstukken 2025, p. 396. ([link](#))

⁸³ Jaarstukken 2025, p. 397. ([link](#))

⁸⁴ Jaarstukken 2025, p. 397. ([link](#))

⁸⁵ Jaarstukken 2025, p. 394. ([link](#))

⁸⁶ Jaarstukken 2025, p. 377. ([link](#))

⁸⁷ Jaarstukken 2025, p. 387. ([link](#))

Ook is niet altijd duidelijk wanneer de acties zijn uitgevoerd. Sommige acties lijken te gaan over 2024. Zo wordt er teruggekeken op subsidieregelingen voor informele leerondersteuning die in 2024 startten⁸⁸ en contracten voor thuisplusflats die op 1 juli 2024 ingingen.⁸⁹ Daarnaast staan uitgevoerde acties op twee verschillende plekken: zo staan onder het kopje ‘wat gaan we doen’ soms uitgevoerde acties uit 2025 die meer lijken te horen bij het kopje ‘wat hebben we gedaan’.⁹⁰ Het is hierdoor moeilijker te volgen wat het college precies in 2025 heeft gedaan.

De jaarstukken geven beperkt zicht op de vraag waarom er meer of minder zorg geleverd is dan verwacht. Zo wordt er in de programmabeschrijving van Zww gesteld dat geïndiceerde zorg (Wmo-arrangementen) minder vaak is geleverd dan verwacht.⁹¹ Hierover wordt toegelicht dat er per indicatie minder zorg is geleverd (*verzilveringsgraad*), maar niet waarom. De ‘Rechtmatigheidsverantwoording’ roept bovendien aanvullende vragen op. Hieruit blijkt dat er voor € 3,2 miljoen aan Wmo-zorg geleverd is zonder zorgindicatie, vanwege achterstanden in de indicatiestelling vanuit de gemeente. Het college legt niet uit hoe dit zich verhoudt tot de lagere verzilveringsgraad, en of er in totaal meer of minder zorg is geleverd dan verwacht.

Te veel detail staat overzicht in de weg. Sommige acties zijn erg gedetailleerd omschreven. Zo wordt in het IHP Zorg en IHP Welzijn de status van individuele panden waar aan gewerkt wordt voor welzijn en zorg beschreven. Dit overschaduwde de kern: er is minder geld besteed voor het IHP Zorg en IHP Welzijn, respectievelijk € 4,6 en € 3,2 miljoen.⁹²

3-4-3 Wat heeft Rotterdam bereikt?

Doelen zijn niet altijd SMART geformuleerd. Zo is een doel om Rotterdammers te ondersteunen in hun *right to cooperate*.⁹³ Het is niet duidelijk wat dit betekent, hoe het college meet of dit doel gehaald is, en per wanneer dit doel gehaald moet zijn.

Prestatie-indicatoren ontbreken of worden niet frequent gemeten. Zo wordt er niet gerapporteerd over het aantal daklozen in Rotterdam, terwijl vermindering van het aantal daklozen wel een doelstelling is.⁹⁴ Bij het doel om alcohol- en middelengebruik te voorkomen en terug te dringen is monitoringsinformatie niet frequent beschikbaar: de cijfers over middelengebruik zijn bijvoorbeeld alleen in 2021 en 2027 beschikbaar. Ook wordt maar eens per vier jaar het alcohol- en middelengebruik apart gemonitord door OBI, waarover in 2026 opnieuw cijfers verzameld worden.⁹⁵

Wanneer indicatoren wel beschreven worden, ontbreken geregeld jaarlijkse streefwaarden. Zo wordt er gerapporteerd over het jaarlijkse percentage sociale huurwoningen voor opvang, maar worden er geen jaarlijkse streefwaarden vermeld.⁹⁶ Het is daarom onduidelijk of het percentage sociale huurwoningen voor opvang hoog (of laag) genoeg is. Bij colleegetargets die onder Zww vallen gaat dit wel goed: zo zijn er jaarlijkse streefwaarden voor het aantal preventieve jeugdinterventies.⁹⁷

⁸⁸ Jaarstukken 2025, p. 377. ([link](#))

⁸⁹ Jaarstukken 2025, p. 375. ([link](#))

⁹⁰ Jaarstukken 2025, p. 377-379. ([link](#))

⁹¹ Jaarstukken 2025, p. 397. ([link](#))

⁹² Jaarstukken 2025, p. 393-394. ([link](#))

⁹³ Jaarstukken 2025, p. 388. ([link](#))

⁹⁴ Jaarstukken 2025, p. 381-384. ([link](#))

⁹⁵ Jaarstukken 2025, p. 389-390. ([link](#))

⁹⁶ Jaarstukken 2025, p. 383. ([link](#))

⁹⁷ Jaarstukken 2025, p.11. ([link](#))

Er ontbreekt reflectie op of doelen nog gehaald worden bij lagere uitgaven en minder acties. Er zijn bijvoorbeeld € 25,7 miljoen lagere uitgaven op rijkssubsidies (SPUK-regeling) voor jeugdhulp.⁹⁸ Het is onduidelijk wat het minder benutten van deze subsidies betekent voor de doelen die hieraan kunnen raken, zoals het doel dat jongeren mentaal gezond zijn.

3-4-4 Wie waren daarbij betrokken?

De jaarstukken bieden weinig inzicht in de rol van verbonden partijen bij het bereiken van de doelen van het programma Zww.⁹⁹ Alleen het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) staan onder het kopje ‘Verbonden Partijen’. Het IZA is echter geen verbonden partij, maar een akkoord. Het college beschrijft niet met welke partijen het in het kader van het IZA samenwerkt om de doelen in dit akkoord te bereiken. Over de GRJR wordt alleen toegelicht dat zij een kostprijsonderzoek heeft uitgevoerd naar tarieven voor Veilig Thuis.¹⁰⁰

Andere betrokken partijen noemt het college ad hoc. Er zijn tientallen andere partijen essentieel in het uitvoeren van beleid en bereiken van beleidsdoelen.¹⁰¹ Deze partijen worden ad hoc genoemd bij de acties, maar niet genoemd in het overzicht van verbonden partijen. Zo wordt er in de jaarrekening enkel beschreven dat voor Veilig Thuis een kostprijsonderzoek is uitgevoerd¹⁰² en dat Veilig Thuis subsidie heeft gekregen om wachtlijsten weg te werken en de capaciteit uit te breiden.¹⁰³

3-4-5 Wat gaat Rotterdam veranderen?

Het college reflecteert niet op wat er is geleerd van het nastreven van doelen. Zo beschrijft het college de drie typen acties – activiteiten over digitale inclusie, meer plekken met openbare internettoegang en de opening van een sociaal AI lab - om digitale inclusie te bevorderen.¹⁰⁴ Maar het is niet duidelijk wat voor lessen er uit deze activiteiten zijn getrokken en hoe het beleid verbeterd kan worden voor volgend jaar.

Een positief punt is dat het college in een aantal gevallen uitlegt wat het anders gaat doen als daar aanleiding toe is. Zo beschrijft het college dat het meer zorg- en wijkrestaurants gaat openen in 2026.¹⁰⁵ Ook legt het college uit dat het de subsidiëring van schoolzorgteams anders gaat inrichten¹⁰⁶ en Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond extra gaat ondersteunen om hun personeelstekort op te lossen.¹⁰⁷ Bij deze andere werkwijzen legt het college overigens niet uit of de doelen in 2025 behaald zijn of welke lessen het heeft geleerd in 2025.

⁹⁸ Jaarstukken 2025, p. 398. ([link](#))

⁹⁹ Jaarstukken 2025, p. 402. ([link](#))

¹⁰⁰ Jaarstukken 2025, p. 384. ([link](#))

¹⁰¹ Jaarstukken 2025, p.374-394. ([link](#))

¹⁰² Jaarstukken 2025, p. 384. ([link](#))

¹⁰³ Jaarstukken 2025, p. 397. ([link](#))

¹⁰⁴ Jaarstukken 2025, p. 375. ([link](#))

¹⁰⁵ Jaarstukken 2025, p. 385. ([link](#))

¹⁰⁶ Jaarstukken 2025, p. 374. ([link](#))

¹⁰⁷ Jaarstukken 2025, p. 378. ([link](#))

4 Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek is uitsluitend gebaseerd op documentstudie. De rekenkamer heeft zich daarbij gebaseerd op de jaarstukken 2025 en onderliggende documenten waar in de jaarstukken naar verwezen wordt. In enkele gevallen is gebruik gemaakt van aanvullende, reeds openbare informatie, zoals informatie die beschikbaar is via het raadsinformatiesysteem of de website van de gemeente.

Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam bestond uit:

- Carel-Peter van Erpecum (onderzoeker);
- Isa Goosen (onderzoeker);
- Nikki Catlender (onderzoeker); en
- Timo Lambregts (projectleider).

Beeldmateriaal

Deze publicatie maakt gebruik van beeldmateriaal uit de Beeldbank van de gemeente Rotterdam. Dit betreft de omslagfoto van fotograaf Joep Boute.

Procedures

Binnen de rekenkamer heeft er regelmatig overleg plaatsgevonden met de directeur over het rapport. Alle stukken zijn intern op de kwaliteit getoetst door onderzoekers van de rekenkamer (conform interne richtlijnen zoals opgenomen in het onderzoekshandboek voor een zogeheten Quality Assurance) voordat zij voor ambtelijk wederhoor werden aangeboden.

De voorlopige onderzoeksresultaten zijn opgenomen in de concept nota van bevindingen. Deze is op 11 mei 2026 voor ambtelijk wederhoor voorgelegd aan de gemeente. Het ambtelijk wederhoor is op 15 mei 2026 ontvangen. Dit onderzoek is gepubliceerd zonder bestuurlijke nota en is niet voor bestuurlijk wederhoor voorgelegd aan het college van B en W. Het definitieve rapport wordt door toezending aan de gemeenteraad op 19 mei 2026 openbaar.

Bijlage

Bijlage Overzicht bijstellingen

Tabel B1 Bijstelling baten ten opzichte van vorige stand (€ miljoenen)				
Programma	1 ^e herziening	2 ^e herziening	eindejaarsbrief	jaarstukken
Algemene middelen	25,4	53,4	34,4	28,4
ASIS	-22,8	0,2	0,0	0,4
Beheer van de stad	-0,6	0,9	0,0	5,3
Belastingen	16,9	0,2	0,0	9,4
Bestaande stad	-29,5	-0,9	0,0	37,6
Bestuur	-0,3	2,4	0,0	1,8
Cultuur	1,1	1,7	0,0	-0,4
Dienstverlening	0,7	0,4	0,0	0,1
Economische ontwikkeling	0,5	0,0	0,0	0,5
Energietransitie	-2,0	3,8	0,0	-3,9
Onderwijs	7,6	-2,6	0,0	-4,3
Overhead	0,2	1,6	0,0	2,4
Sport en recreatie	0,2	-2,0	0,0	-0,7
Stedelijke ontwikkeling	-6,9	-8,9	0,0	-28,5
Veilig	-3,4	15,7	-10,4	0,0
Volksgesondheid	6,7	4,0	0,0	0,6
Werk en inkomen	31,2	-8,4	38,4	-2,0
Zorg, welzijn en wijkteams	55,6	25,8	0,0	-62,5
Totaal	80,4	87,1	62,3	-15,8

Noten: De kleurtinten beschrijven de relatieve omvang van de bijstelling bij de jaarstukken. De cel is **rood** wanneer de grootste bijstelling bij de jaarstukken was, **roze** wanneer de één na grootste bijstelling bij de jaarstukken was en **licht roze** in alle andere gevallen. Bron: 1e en 2e herziening op basis van: Gemeente Rotterdam (Begroting 2026 voor raadsleden, 30 september 2025) ([link](#)). Jaarstukken op basis van: jaarstukken 2025 ([link](#)). Eindejaarsbrief op basis van berekening rekenkamer.

Tabel B2 Bijstelling lasten ten opzichte van vorige stand (€ miljoenen)				
Programma	1 ^e herziening	2 ^e herziening	eindejaarsbrief	jaarstukken
Algemene middelen	-16,6	-8,9	-0,4	-16,7
ASIS	-22,4	-2,6	-0,2	-3,7
Beheer van de stad	1,7	10,9	0,7	-8,0
Belastingen	3,9	-2,5	-0,2	0,4
Bestaande stad	-10,0	2,8	-0,2	8,4
Bestuur	0,0	0,4	0,0	5,8
Cultuur	8,0	-0,6	0,2	-1,7
Dienstverlening	0,9	3,5	-0,2	-2,0
Economische ontwikkeling	2,3	-0,4	-0,2	-0,6
Energietransitie	1,5	8,1	0,0	-16,3
Onderwijs	12,5	1,6	-0,2	-6,9
Overhead	-2,4	-2,5	3,6	-0,3
Sport en recreatie	-0,1	-0,9	-0,2	-2,6
Stedelijke ontwikkeling	16,4	-7,5	8,3	-38,9
Veilig	-1,4	15,3	-10,8	-2,3
Volksgezondheid	9,2	3,7	-0,2	-1,2
Werk en inkomen	36,8	5,5	41,2	-7,8
Zorg, welzijn en wijkteams	83,4	65,2	-0,2	-97,4
Totaal	123,7	90,9	40,9	-191,8

Noten: De kleurtinten beschrijven de relatieve omvang van de bijstelling bij de jaarstukken. De cel is **rood** wanneer de grootste bijstelling bij de jaarstukken was, **roze** wanneer de één na grootste bijstelling bij de jaarstukken was en **licht roze** in alle andere gevallen. Bron: 1e en 2e herziening op basis van: Gemeente Rotterdam (Begroting 2026 voor raadsleden, 30 september 2025) ([link](#)). Jaarstukken op basis van jaarstukken 2025 ([link](#)). Eindejaarsbrief op basis van berekening rekenkamer.

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
telefoon
010 - 267 22 42
info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl